



GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.



GÖTEBORGS
UNIVERSITET



LUNDS
UNIVERSITET



UPPSALA
UNIVERSITET

- 50

Ramberg, -

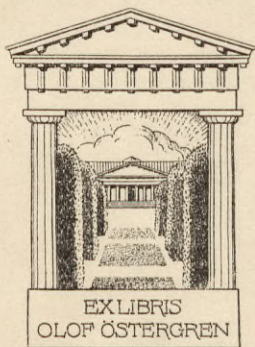


Prof. Arthur Stille

c. o. 40.

Salagt: Dr kritikers om dömen?

Olof Östergren
30/5-41.



UNIVERSITETS-
BIBLIOTEKET
UMEA

Östergren

15413

Hemska Bilder.

Något fritt efter en af de XVIII.



LUND 1896

E. MALMSTRÖMS BOKTRYCKERI.

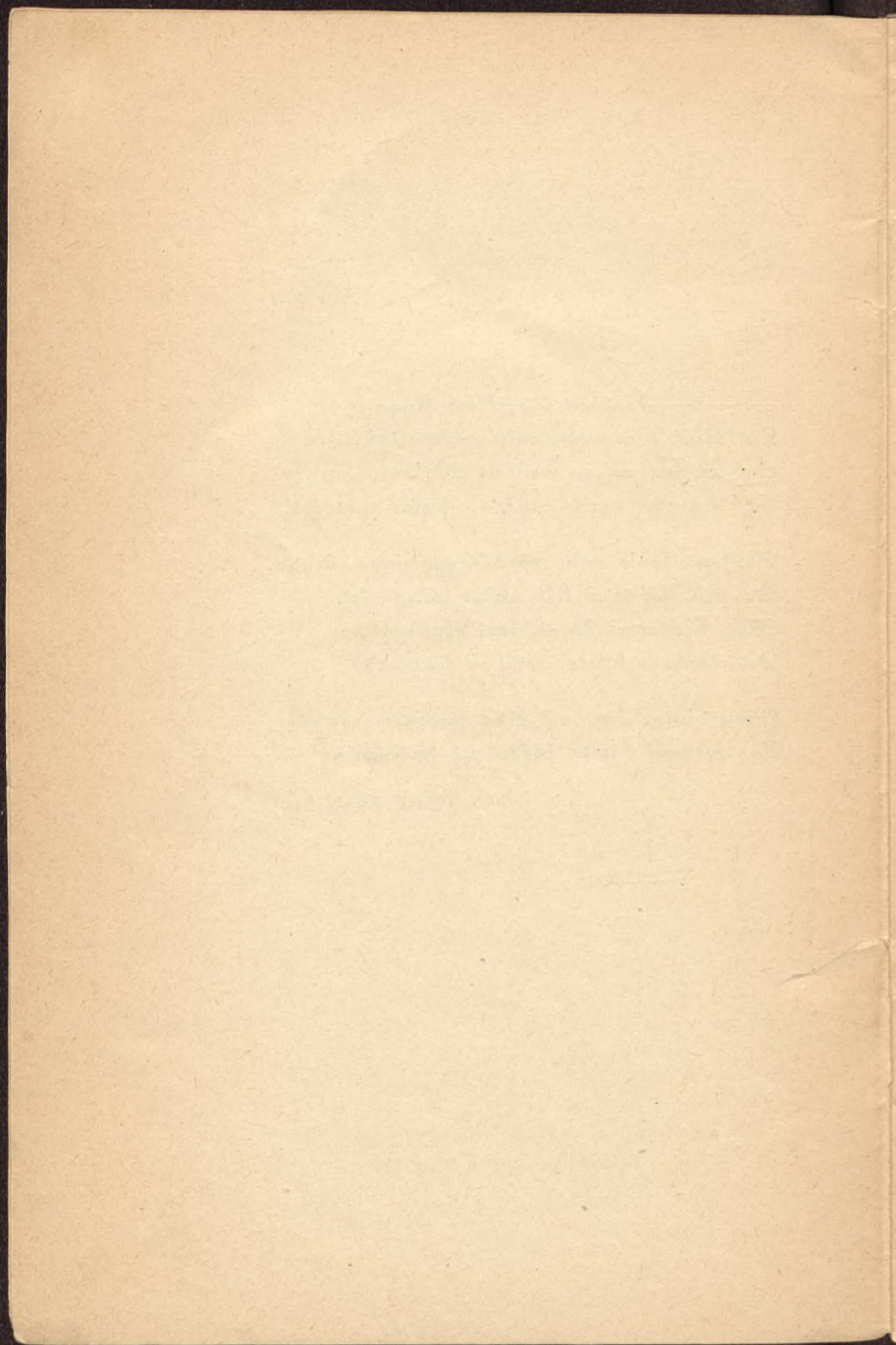
Heinrich Heine

— — — Jag sett i spillror flyga
Det land, som varit min gudomlighet.
Om än jag vågar med en dödskrans smygga
Till franska ärens graf — förlåt mig det!

Med motbevis som svärdsugg tunga, dygga,
Du mitt förstånd till andra sidan slet,
Men hjertat ej du mäktat övertyga,
Det stackars hjerta, som så litet vet.

Vingskjutne örn, vid dina fjädrars susning
Har samma hjerta bäfvat af förljusning — — —

(Carl Snoilsky.)



Gamle Herr Fiasco.

Vi läsa om gamle Fiasco
I tidningar mång,
Den dunderman, hvilken stäckte
Studenternas sång.
I Nisse det första bladet
Hans anlete bär,
Hans bild med det långa skägget,
Så vördad och kär.

Hans hjässa glänser som silfret,
Så glatt som en is,
Hans hand på kontoret truar
Och skrämmer polis.
Men hota i staden faror
Och tvedräkt blir spord,
Säg, gömmer han sig i grafven?
Då höres ej ord.

Han är ej ett namn, en skugga,
Bevarad på pränt,
Nej den, min sann, ha vi själfva
Både sett och känt.
När sist Consistorium kallat,
Han framför oss stod,
En fader i sorg — med otack
Man lönte hans mod.

Vi följt honom på hans bana,
 Förn han blef fiskal,
 På vägen till åklagarbänken
 I Rådhusets sal.
 Vi sett honom sen vid Hörnan,
 En väldig profet,
 I hägnande skygd af fördom
 Och fäkunnighet.

I kragen han grep de tredska,
 Tog hängslen och ur
 Och mot deras vilja gaf dem
 Ett hem i finkabur.
 Den lön af det äldre släktet
 Han bidat uppå,
 Den kom ej, han fick helt snopen
 Och otackad gå.

Så ensligt och tomt det blifvit
 På Rådstugukvist:
 En af sina kära gossar
 Har Fiasco mist.
 Han mäktade dock, den starke,
 Stor ting komma åstad,
 Den clairvoyante Fyberg
 Slapp undan bastonad.

Ej mer som förr vid sin tuting
 Han sitter så nöjd,
 Och bittert sig själf han säger
 En man utan fröjd.
 Konstapeln vid dörrn kan höra,
 Då midnattsluren är tyst,
 Långt inifrån vaktkontoret
 Den sömnlöses knyst.

O, hade ändå en stämma
Den ilande fläkt,
Som går kring den höga dômen
I midnattens väkt,
Nog fördes till Fiascos öra
I sorgernas stund
Rätt ofta smältande toner
Från sångares mund.

Deras ädlaste gåfva, sången,
I bojor han tvang,
Men sången drömde i hjärtan,
Tills bojan hon sprang.
Nu klinge den högljudd vid Hörnan —
Ej röst vare stum —
För den höge, som ibland fångar
Beredde oss rum.



Stämning.

Sakta skrida finkelbrydda vakter,
Månen silar mildt sitt gula ljus,
Ifrån Klostergatan slagdängstakter
Sväfva gladligt emot Rådsens hus,
Där en skepnad står i grå kavaj,
Vallar hjonen uppå första Maj.
Fåfängt lyssnar du,
Sången tystnar nu,
Ty elfva klockan är slagen.

Sånggudinnan, som sitt välde sträckte
Vida kring, du tvingat ned på knä;
Hennes böner intet genljud väckte
Mot en panna, hård som cederträ.
Cedern lik, du står där, dystert hög,
Och en frivakt varligt in på krogen smög:
»Öfverherden min
Är ej glad i sinn,
Han vet, hvad klockan är slagen».

Fruktar du försåt ifrån din broder,
Lille Petter, åtrår han din stol?
Ännu håller Consul stadens roder,
Ännu dansar allt för hans fiol,
Än han håller slitna tyglar fatt,
Men det bräcker ren i vårens ljusa natt:
Ej är långt igen
Nu till morgonen,
Ren elfte timman har slagit.



En Nat i Lund.

I Lund ved Midnatstid jeg gik
I Maaneskin,
Jeg gik nu, Fanden gale mig,
Med sikre Trin.

I stille Slummer hvilede
De Byens Börn,
Og ziirlig Politiet skred
Fra Hjörn til Hjörn.

Til Vrövl og sligt jeg fölte ej
Den mindste Trang,
Da traf mit Öre pludselig
En höjlydt Sang.

Det var Studenterne, der kom
I dybe Led,
Jurister, Medicinere,
Ja Præster med.

Naar Sangens Bölger hvæved frem
Ved öde Torv,
Da kan de tro, at der blev Liv
I hver en «Korv».

De maa som Fædre Börnene
 Ta'e vare paa,
 Med slige Fædre vil de Börn
 Nu ikke gaa.

En «djævlige end» de tog,
 Gud for Galej,
 Det blev Fortrykkets Frihedsvaar,
 Det blev dets Maj.

Den Maade at ta'e Tingen paa,
 Jeg syntes om
 Og stemte op den første Sang
 Paa Tungen kom.

Det blev: «Der er et yndigt Land»,
 Men ve og ak,
 Nu skal De höre, hvad jeg fik,
 Fik Skam til Tak.

De dovne Bæster grinede
 Med aabne Gab,
 Fantastisk lod de mig forstaa
 Mit Fremmedskab.

Det blev det hele. — Maanen lo
 Mod Torvet ned,
 Der ene og forladt jeg stod,
 Men lo dog med.

Min Borgerret jeg fölte nok
 Her stod sig slet,
 I trods af Sverrigs Straffelovs
 Kapitel I.

Den næste Dag jag vaagnede.
Ligsom en Dröm,
En kort og kjön, der snart forgaar
I Tidens Ström,

Mig syntes nu hvad denne Nat ;
Alt havde skænkt;
Hvad höje Aander virked stort,
Var ædelt tænkt.

Det Stykke Skaane, som jeg sét,
Er dejlig skabt,
Men dog for os en Lykke var,
At det gik tabt.



Herr Jans slummer.

Lösta hängslen, segerbyten,
Ytterrockars vida knyten,
Knifvar, tagna i förvar,
Dimmigt osar det därinne,
Dimmigt ute, dimmigt inne,
Sådant var det på kontoret,
Ack, men Fiasco borta var.

Fjärran vid Bantorget's lundar
Fiascos trötta öga blundar
Ljuft på fredligt örngått's var;
Johan Fiasco, så han kallas,
Sångarenas skräck och allas,
Judalandets segerherre,
Hörnans hjälte och försvar.

Hvar är nu hans namns förtrollning,
Som gaf pli och nobel hållning
Åt vår brokiga milis?
Sluten är den blick, som tämde
Mer än suspensionen skrämde,
Spänd inunder höga hatten
I en rörd reservpolis.

Utanför «kantoret» skocka
 Extringarna sig och pocka:
 «Löntillägg vi vilja ha,
 Eljest lämna vi lokalen
 Och gå rakt till hospitalen,
 Hamnen, torget, frälsningshären,
 Bara de betala bra».

Argsint man på porten hamrar,
 Snart i förstukvisten slamrar
 Sinkbesmyckad stöfvelklack.
 Det är gossar dem man känner,
 Det är af Vän Svärssons vänner,
 Folk från skilda håll och kanter,
 Stygga människor säga: pack.

Hjältar ikring stadsens häkte,
 I instruxen utlärdt släkte,
 Så som Fiasco lärt dem bäst,
 Trampande med breda sulor
 Rundt ikring Judeens kulor,
 Högbestöfladt, stålomgjordadt,
 Fruktadt mer än eld och pest.

Främst i denna vilda röra
 Går att hordens talan föra
 Välkänd, ljusblå, skön gestalt,
 Blott *en* sup i afton fick han,
 Skefbent något därför gick han.
 Nu till stolta ordinarier
 Talar nummer femton kallt:

«Kavaljerer, vapenbröder,
 Ingen finns, som nu mig stöder,
 Stadens fäder ge oss f-n;
 Om vi ej få mera pengar,
 Bli vi gärna åter drängar,
 Släppa något till för intet,
 Gör man blott för vår Herr Jan.

Och så länge han är vaken,
 Tills det rent bär ut på taken,
 Vi med honom nog ska stå,
 Men då han gått hem att sofva,
 Göra vi, det skall jag lofva,
 Konst i stadens snåla fäder
 Och åt skogen sen vi gå».

På hans läppar talet stockas,
 Lyssna: är det nå'n, som fockas
 Ut på stadshusvärdens bud?
 Är det gatans amazoner?
 Nej, tenorens gälla toner,
 Mot den öfvergifna Hörnan
 Rycka sångare, vid Gud.

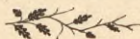
Närmre gå de hemska ljuden;
 Stolt i öfverbygelsskruden
 Tystar Pryl de extras vrål:
 «Gå då bort, Ni hjärnor skrala,
 Hjälp studenterna att gala,
 Sjung ni första brännvinsbasen,
 Lär Er «sångens ändamål!»

«Gode herrar, tonen dämpen»,
 Skriar gamle gatukämpen,
 «Ni bör verkligt veta hut,
 Den som uti extra vakter
 Tränat oss till nattens makter,
 Som förhört oss i instruxen,
 Han kan snart ha soffit ut.

Dock vi ha ett värf att sköta,
 Sångarleden så bemöta,
 Att Herr Jan ej väckes upp:
 Väck ej honom sent i kvällen,
 Han får fröjda sig åt smällen,
 Sådan furia skall här visas,
 Att tenoren gör en tupp.

Lagern vissnat har kring pannan,
 Men här skäres snart en annan,
 Växt i gränden här bredvid;
 Pryn, du sitter högst på hylla,
 Bjud oss tjufvahålet fylla,
 Led vår svinfylking på sättet,
 Kändt ifrån vår Fiasco-tid».

Hotfull tystnad. Nykter, färdig,
 Fiascos vida skugga värdig,
 Rycker kåren till försvar,
 Varnar, griper och «förvarar»,
 Allt Judeens genljud svarar,
 Hörnans segeråskor rulla
 Stolt kring Fiascos örngåttsvar.



Kuriren.

Är det den vilde luffarn
Från Råbyholms allé?
Som oljad blixtn han ränner,
En våldsam syn att se.
Nej, mörkblå kappan synes,
Mot gatsten sabeln klang,
Storstöflar, hvisselpipa,
Min sann, polisen sprang!!

Rapport den bär för visso,
Som har ett sådant schå,
«Gud tröste oss, om bara
I kunnat «dansen» klå!»
En hjärteönskan, suckad
Af gode vännen Sven,
Till svar nu fick sig endast
Ett vresigt: «ryk och ränn!»

Han redan hunnit öfver
Vän Svärssons kända krog,
Och stegen ut han tager
Som Lunkentus dem tog.
Till flåsandet han liknar
«Zoologisk Haves» björn,
Och städse har han snubblat
Vid hvarje rännstenshorn.

Af Grönegatans lera
 Bär kappan grofva spår,
 Kring hela karlspersonen
 En fuktig dimma slår,
 Vid kända bierhallen
 Han gjort en liten halt,
 Uti Skomakargatan
 Nu larfvar fram vår palt.

Ja, vissten I det bara,
 Som krupit nu i vrå,
 Som undrat vid spektaklet,
 Hvad sjutton nu stod på,
 Som älsken serenader,
 Ja, anaden blott I,
 Att dessa stöflar sade,
 Att så'nt är nu förbi!

I gamla residenset
 Tätt invid Jericho,
 Där smäcker flaggstång höjes
 Vid mejerskornas bo,
 Vår vördnadsvärde Consul,
 Ett bistånd och ett stöd
 För Landshöfding och Rektor,
 Af harm och oro sjöd.

Af «högljudd sång» han väcktes
 Rätt ofta ur sin blund,
 Vid nya stans kravaller,
 Vid serenad i lund.
 Sist ljud om «löntillägget»
 Ett avslags dunder skall,
 Det bud härnäst kan väntas,
 Är kanske Fiascos fall.

I hvilstol lutad sitter
 Den gamle Consul god,
 Hos honom står Notaren
 Med sitt martialska mod,
 Man har ej stort att säga,
 Man nästan hänger läpp,
 Och väckaruret stannat,
 Det hörs ej minsta knäpp.

Är det skandal i trappan?
 Gör man nu hemgång ock?
 En hemlig rysning spred sig
 Helt till perukens stock.
 En blyg pigäsch förkunnar:
 «Nu är polisen här».
 Notaren själf då finner,
 Att det smått kusligt är.

Köksbjörnar föra karlen
 I festligt intåg an,
 Se'n står han för sig själfver,
 «Synbarligt» han det kan,
 Men spår på golfvet visa,
 Hvad gator man oss gett;
 Så börjar mannen tala,
 Då tryta sans och vett.

Men in från köket bäres
 En dryg halfliters mugg,
 Då ljusna gossens miner,
 Han ler så godt i mjugg;
 Och lagerölet flödar,
 Som nånsin det förmått,
 Och Consul sad' till krigarn:
 «Drick, karl, det gör dig godt».

Han knappast fått i halsen
 Den gamla kända dryck,
 Förrän han rätar upp sig
 Och slår på nacken knyck.
 Han gör gif akt, tar ställning,
 Så godt den *nu* kan tas,
 Och tröstefullt nu ljuder
 Hans djupa källarbas:

«I kväll vid elfvatiden
 På Sankt Kryssostoms dag
 Vid Hörnan ha vi slagit
 Ett djädrans vackert slag.
 Vi lagt än flera fångar
 Till häktets tusental,
 Mer skrifver i rapporten
 Consulens herr fiskal.»

Den vördnadsvärde Consul
 I tårar strålar blid:
 «Nå Gudskelof att ändtligt
 Vi sofva få i frid!»
 I snyftningar af glädje
 De bådass sorg försvann,
 Consulens och Notarens,
 De likna så hvarann.

Men borta uppå torget
 Är fröjden sällsynt stor,
 Kuriren lunkar hemåt
 Till gammalt godt kontor,
 Och burens port upplåtes,
 Och varligt in han bärs,
 Och ifrigt diskuteras
 Den öfverståndna pers.

Där skrifves och där skarivas
Om detta nappatag,
En hvar vill lägga något
Till sagans stora drag,
Och Fyberg hört så mycket
Som tio ej förmått
Om «synbart» fulla mänskor,
Om Stillborgs upprorsbrott.

Ifrån poliskontoret
Som från ett heligt rum
Den åska kom, som gjorde
För evigt sången stum.
Polisens fröjd får vingar,
För konstförfaren hand
Ett piglock ljufligt klingar:
«Der er et yndigt Land».



Klipparen.

Det var, då striden röt uti Lund
Emot tenor och mot bas,
Det var, då polisen slet som en hund:
Folk ville ej låta sig tas.

Och hade det varit en Stockholmsk polis,
En kår för parad och ståt,
Säg, skulle den här uti slåtternas dis
Ha burit sig sådant åt?

Nej, annat verktyg måste det tas
Att draga kärran ur kärr,
«Tag Blacken, han är blott af bonderas»,
Men blifver ju längre, ju värre'.

Det var en syn för gudar att se,
Ej svinner dess minne bort,
Då Fiasco befäste sitt renommé
Och kårens, i sin rapport.

Nu prisades kåren kring rike och land
För denna berömda strid,
Dess hårda panna, dess snabba hand
Ej tjänte sämre i frid.

Från norr, från lundernas grönskande krans
 Till vallen och böljande slätt
 Den förde hans bud, den enkle mans,
 Som mente, att han hade rätt.

Var slagsmål å färde vid Gröna lund,
 När folk fått en tår öfver törst,
 Då gick konstapeln så lydigt sin rund
 I gator, där lugnet var störst.

Och höjdes på öster ett vådeldstjut
 Och brandkåren dabbat sig rent,
 Då kommo konstaplar också dit ut,
 Fast vanligtvis lite för sent.

Så klipsk och fiffig och duktig figur
 Vi finna knappt i vårt land,
 En klippare, fostrad af ädel dressur
 Från Fiascos konstnärliga hand.

Det sägs, att stundom en sjuåra sven
 Ger råd åt Consul och Jan,
 Och klippare mysa: «vår lille vän,
 Vi se du blir likadan».

När kåren sig klädde i krigarskick,
 Bantler öfver rocken blå,
 Ack, var det på ynglingens vink, som den gick
 Att världen med häpnad slå?

Och «synbart berusad» och «godt förvar»,
 En term som för tillfället gjord,
 Fick kåren nu lära vid vittnessvar
 Med andra konstiga ord.

Det var ju ej mer än en skämtsam lek
 Af gammal välkänd natur,
 Men häpen den «yndige» dansken vek
 Ur Fiascos gästvänliga bur.

* *

*

När Fiasco åter kom fram från sitt Hörn,
 Han sken som ett nysnutet ljus,
 Han flaxade fram som den fläckta örnen
 Mot Consistorii hus.

Han skulle med vittnen och protokoll
 Upphjälpas «skandalen i natt»,
 Men illa det gick på hvartenda håll,
 Och kåren blef schack och matt.

Den stod uti förstugan till kansli't,
 Den kände sig bortkommen där,
 Och Fiasco mönstrade bit för bit
 Sin fordom solida här.

Han fann ej de bondsäkra gossar mer
 Med samvetsfrid ren och skön,
 Nu segerns visshet dem öfverger,
 De tyngas utaf milieu'n.

Till Fiasco en ängslig hviskning sig drog:
 «Det går på en galen fason!
 Hvem tager nu vakten vid Svarssons krog,
 Om vi få en suspension?»

Ej längre fann Fiasco klipparen rask,
 Sad' argt till Snitt, sin lakej:
 «Hvad är nu det här för ett ynkligt patrisk,
 Ty klippare äro de ej!»

«Hvad är det väl åt Er, små gossar, hvad?
 Friskt mod, sätt hårdt emot hårdt,
 Hvar bokstaf gäller, hvar enda rad
 I min berömda rapport.»

Och Fiasco stod fram vid kung Carls porträtt,
 Säg, känner du rätten i Lund?
 Ack, om man nu kunde ha blåst till reträtt
 Och trafvat åstad uppå stund!

Ett sakta grymt nu klipparen gaf,
 Det låg en klagan däri:
 Jag mäktar ej mera, herre, sitt af,
 Jag tror, att det är förbi.

En kallelse ljuder i korridor,
 Den skär genom skälfvande led,
 Och Fyberg dristigt till domaren går
 Att svära sin vittnesed.



Lille Petter.

Blårockskår, säg, minns du ännu Martii månads
ändalykt,
Mulen månad, gamle Consul upp ur segerdrömmar
ryckt,
Domen fallen, bönepallen nästan lockar litet hvar,
Sen ukasen också stryptes, hvad af storhetsdröm
är kvar?

Gamle Fiasco, van att sända ut i sabel och bantler
Sina segerglada gossar, Klenos, Fyberg, Pryl med fler,
Nu, hur ängslig var han icke att de kära mista få,
Sedan Bladets tal om edens vikt har nått till
värnlös vrå!

Intet stort att skåda upp till! Domen knäckte
Fiascos mod,
Nummer femton från oss tagen, platsen tom, där
vittnet stod;
Finns ej någon, ej en enda, som kan tända slocknadt
hopp?
Ingen karl? Jo, lille Petter till en karl har vuxit opp.
Bäddad sitter han i grönska, trygg för tidnings-
pressens storm,
Raaben hägrar som en drömsyn, smärt och skön
i uniform,
Consuls bleka krigarskara i sin blyghet gärna tål
Lille Petters barnaögon muntra upp till nya «mål».

Ej «besuddas» plank och väggar nu med
otillständigt kludd,
Lugnt och fridfullt finkan lyckt sig ikring allehanda
sudd.

Folk från land och stad nu fira gammal, välkänd
karneval,
Hyllande mot Petter föras fröjdeljud förutan tal,
Men en stilla hviskning smyger ur ett rördt och
tacksamt sinn,
Consul hviskar: «ille faciet, ille faciet, gossen min!»



Den trettonde Mars.

Han stirrade ned från det höga gemak
Uti den Larssonska gården,
Han stod där så stel, så spänd och rak
Och hade på sig sin orden.

Hur kall han syntes, en feber brann
Bakom hans endaste stjärna,
Och tankarne hvirflade af och an
I hans stackars, pinade hjärna.

Hur kunde det gå så förtvifadt slätt,
Så jämmerligt som det gjorde?
Han var ju en kämpe för sanning och rätt,
Var alltid så som sig borde!

Att trotsa emot Consistorium,
Det var ju att häfda lagen,
Men därför kallades han smått dum
Och stod där förrådd och slagen.

Hans egen domsrätt åt Rektor skänkt,
Det märkliga vittnesmålet,
Pratsjuka, svaghet, där minst han tänkt,
Åt ukasen hade man smålett.

Hur var det möjligt? Hvad helst han gjort
 Haft bifall af stadens fäder,
 Allt var förträffligt och vist och stort,
 — Precist som i andra städer.

Men nu till tingens sanna gestalt
 Hans tankekraft honom burit,
 Nu såg han källan och roten till allt,
 Konstaplarne hade blott *svurit*, — *svurit*.

O, dessa vittnen med skånska grin,
 De hade blott ja och amen
 Till sakförarfrågor med listig min
 Om Stillborg och sångarstammen.

Ja, hvad hvar detta? Var det hans sköld,
 Den svenska polisens blomma?
 Väl tjocka paltor dem skydda för köld,
 Men hjärnorna, de äro tomma.

Nu fram till Notaren med halfkväfd gråt
 Han träder med handen knuten:
 »Säg, hvi bar polisen så dumt sig åt?
 Säg sanning nu på minuten!«

Till svar en stammande skrufvad fras
 Om blyg försagdhets skrankor,
 Om saknaden af ett styrkande glas;
 «Ut», ropar Mäster, «blott ankor!»

Han sitter allena invid sitt bord
 I Drätselkammарlokalen,
 Ack, hade han blott ett tröstens ord
 Ifrån den trogne fiskalen!

För sent, för sent, nu till hans gemak
De komma uppför hans trappa,
Ej längre spänd såsom förr och rak,
Han öppnar, då fäderna klappa.

En sky på härdade drag låg än
Af allvar och humor i blandning,
De hysa ej agg till vår stackars vän,
De komma att tala sanning.



Innehåll.

Gamle Herr Fiasco	sid. 5.
Stämning	» 8.
En Nat i Lund	» 10.
Herr Jans slummer	» 13.
Kuriren	» 17.
Klipparen	» 22.
Lille Petter	» 26.
Den trettonde Mars	» 29.

